

عنوان مقاله:

تحلیل ساختاری و گفتمانی تمثیل در مرصادالعباد

محل انتشار:

فصلنامه متن پژوهی ادبی، دوره 22، شماره 75 (سال: 1397)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسنده:

بتول واعظ - استادیار زبان و ادبیات فارسی دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

خلاصه مقاله:

در هر ژانر ادبی، متناسب با غایت آن ژانر، شگردهای زبانی و ادبی آفریده می شوند و موجب زیبایی و بلاغت آن متن می گردند. زمانی آرایه های ادبی و صور خیال در تحلیل متن نقشی برجسته ایفا می کنند که تبدیل به شگردی سبکی شده باشند. در متون تعلیمی عرفانی که غایت آن بیان اندیشه در قالب زبان و ساختاری زیباست، تمثیل بسامد بالایی دارد، به گونه ای که غالب ترین شگرد سبکی هنری در این متون، تمثیل و کارکرد بلاغی و اندیشگانی آن است. در این مقاله، با روشی توصیفی تحلیلی بلاغت تمثیل را در مرصادالعباد نجم الدین رازی بررسی کرده ایم و با تحلیل دو بعد ساختاری و گفتمانی این فرایند بلاغی نشان داده ایم که کارکرد و ساختار تمثیل در مرصادالعباد متفاوت از کارکرد آن در دیگر متون عرفانی است؛ زیرا از سطح یک شگرد هنری صرف تا حدی فرارفته است، به گونه ای که تمثیل پردازی تبدیل به شگردی سبکی در بیان آموزه های معرفتی شده است؛ آن گونه که می توان از آن در کشف گفتمان پنهان متن سود جست. استفاده نجم الدین رازی از تمثیل موجب استبداد فهم و تک صدایی شدن متن شده، از این رو، ابزاری در راستای کشف ایدئولوژی نویسنده است. یکی از عوامل اصلی محدودیت فهم معنایی متن و تک صدایی شدن آن را می توان در اجزای تمثیل های مرصادالعباد یافت که اغلب اضافه های تشبیهی هستند تا نماد.

کلمات کلیدی:

نجم الدین رازی، مرصادالعباد، بلاغت تمثیل، تحلیل ساختاری و گفتمانی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/888976>

